

METİN TÜRLERİ ÇALIŞMA KÂĞIDI

- Bir yazarın kendine veya yakından tanıdığı birine ait geçmiş olayları anlattığı yazı türüne.....denir.....ise bir kişinin o güne ait duygu, düşünce ve izlenimlerini günün gününe,tarihini de belirterek kaleme aldığı yazı türüdür.
- Yaşanmış veya yaşanması mümkün olayları anlatan kısa yazılardır.....
- Toplumun düş gücünden doğan gerçek dışı ve olağanüstü olaylarla süslü öykülerdir.....
- Bilgi vermek, bir konu veya düşünceyi açıklamak ya da kanıtlamak amacıyla yazılan yazılardır.....
- Çeşitli konularda fikirlerin iddiasızca dile getirildiği, yazarın kendisiyle konuşuyormuş gibi yazdığı düşünce yazılarıdır.....
- Necati Cumalı,1921 yılında Yunanistan'ın Florina kentinde doğdu. Çocukluk ve gençlik yıllarını Urla'da geçirdi. Bundan olsa gerek Urla onun eserlerinde hep yer almıştır. Eserlerinde Ege yöresindeki kasaba ve kırsal kesim sorunlarına da yer vermiştir. Cumalı'nın "Susuz Yaz" ve "Mine" gibi eserleri sinemaya uyarlandı.....
- Günlük olayları, yurt sorunlarını ya da herhangi bir konuyu, belli bir görüşe göre ele alan kısa, gününbirlik yazılardır.....

- Çoğunlukla şiir şeklinde yazılır. Öğretici bir yazın türüdür. Kahramanları genellikle hayvanlar ve bitkilerden oluşur.....
- Sanat, bilim, edebiyat ve siyaset alanında tanınmış kişilerin, kendi dönemlerinde yaşanan olayları ve kendi başından geçenleri anlattıkları yazılardır. Bu yazıların geçmişe ışık tutması bakımından önemi yadsınamaz.....
- Bu türün başlıca görevi, yaşamıyla birlikte insanı yaşadığı zamanın koşulları içerisinde sergilemek, ele alınan kişinin türlü koşullar içerisinde dünyaya ve insana ilişkin olarak nasıl bir görüş geliştirdiğini, eğer o insan bir sanatçıysa, bu görüşünü sanatsal düzlemde nasıl yansıttığını göstermektir.....
- Ünlülerin başından geçen ya da tanıdığı oldukları olayları etkili ve güzel bir anlatımla kaleme aldıkları bir yazı türüdür. Bu tür, bir insanın kişisel tarihi demektir. Yazar anlattıklarında yanlı yansız davranabilir. Ancak içtenlik, dürüstlük türün vazgeçilmez koşuludur. Usta bir kaleminden çıkan bu tür yazılar, genel tarihte; sanat, edebiyat, iktisat tarihinde önemli bir kaynak ve belge teşkil eder.
- Gerçekleri, tasarıları, bir olayı anlatan yazı türü. Kimilerine göre küçük bir roman. Masal, destan, halk hikâyelerinin yerine geçen bu türde olay tek boyutlu, kısadır. Kişiler azdır. Yaşamın bir yönü sınırlanmış durumları verirler.
- Yazarın, herhangi bir konuda duygu ve düşüncelerini okuyucuyla konuşuyormuş gibi samimi bir üslupta anlattığı yazı türüdür.....

- Bir topluluğa belli düşünceleri aşlamak, o topluluğu etkileyip coşkulandırmak amacı taşıyan güzel ve etkili konuşmaya denir.
- Bir eserin, yazarın üslubunu, değerini ortaya koyarak değerlendiren yazılara denir.
- Yazarın seçtiği bir konuda kişisel düşüncelerini konuşma havası içinde anlattığı yazı türüne denir.....
- Sanatçı, devlet adamı, bilim adamı gibi ünlü bir kişinin kendi yaşamını anlattığı yazı türüdür.
- Daha çok bilimsel konularda bir düşünceyi ileri sürmek, kanıtlamak için yazılan yazılardır.....
- Edebiyat ve sanat eserini çeşitli yönleriyle inceleyip açıklamak, sanat eserinin anlaşılmasını sağlamak veya onu olumlu-olumsuz yönleriyle değerlendirmek amacıyla yazılan yazılara denir. Yazarın esere bağlı kalması, yapıta ve sanatçıya ön yargıyla yaklaşmaması, değişmeyen kural ve ilkelerle hareket etmesi bu türün değerini ve güvenilirliğini artıracaktır.
- Yazar düşüncelerini kendisiyle konuşuyormuş gibi içten kaleme alır.

- Bir kişinin yaşadıklarını duygu ve düşüncelerini günü gününe kaleme almasıyla oluşan yazı türüne denir.
- Güncel konulan öznel bir bakışla yorumlanarak yazılan kısa gazete, dergi yazısına denir.
- Bir haberi, dileği, durumu ve düşünceyi birine iletme amacıyla yazılmış yazılara denir.
- Bir fikri açıklayıp ispatlamak amacını güden yazılardır.....
- Yazarın gezdiği, gördüğü yerleri edebî bir üslupla anlattığı yazı türüdür.
- Çeşitli konularda, fikirlerin iddiasızca ileri sürüldüğü yazılardır.
- Seçilen bir konuda yazarın kişisel görüşlerini serbestçe derinleştirebildiği bir yazı türüdür. Yazar bilimin, ahlakın ve felsefi kuramların kesin denetimine boyun eğmez. Yazı, yazarın kendisiyle söyleşmesi ve içten gelen itirafları gibidir. Öğretici olmak iddiasında bulunmaksızın öğretme, kesin yargılara varmadan eleştirme, kanıtlama amacı gütmeyen, belgelere başvurmadan sonuçlara varma amacındadır.
- Milletin benliğinde iz bırakan olaylar ele alınır. Çoğu kez düz yazı şeklinde olur. Olay, önce ağızdan ağıza aktarılır, daha sonra düz yazıya geçirilir.

Yazık ki bu, üstünde en fazla titizlikle çalıştığı belli olan eserinde, daha öncekilerin çizgisi altına düşmüş. Bu başarısızlığın nedeni de, gereçlerini işleyişindeki güçlülük ya da güçsüzlükten çok, sorunu, yani romanın kurallarını ve yerli roman yazarının yolunu ele alışında bazı açmazlara girmesi. Romanın tasarlanışı ve kuruluşu, yazarın yazarlık gücünü de iyice azaltıyor.

1. Bu metnin türü aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Deneme B) Söyleşi C) Eleştiri D) Anı

İnsanoğlunun kille tanışması aslında çok eskilere dayanıyor. Ondan ürettiği birçok heykelcik ve kabartma figürü bunun kanıtıdır. Çok daha sonra, yerleşik yaşama geçince, killi evini inşa etmede kullanmış insanlar. Ev tabanlarını, duvarlarını, ocağını sıvamış, damını onunla örtmüş, onu harcına katmış.

2. Bu metnin türü nedir?

A) Deneme B) Hikâye C) Makale D) Fabl

Bir gün aslan kırdı uyuyormuş. Bir ara sırtında bir şeyin gezindiğini hissetmiş. Pençesini atınca üzerinde gezen şeyi yakalamış. Bu, ufacak bir fareymiş. Fare yalvarmaya başlamış.

3. Bu parça aşağıdaki türlerin hangisinden alınmıştır?

A) Masal B) Hikâye C) Fabl D) Efsane

Bir yazarın günlük olaylar ya da ülke ve toplum sorunlarına ait herhangi bir konu üzerinde kişisel görüş ve düşüncelerini, akıcı bir dille anlatan yazılardır. Bu yazılar genellikle gazete ve dergilerde yayınlanan kısa, sanatlı, etkileyici yazılardır. Düşünceyle ilgilidir. Amaç, günlük konular üzerinde kişisel görüşler belirtmek, belli bir okuyucu kitlesi kazandırmak, görüşleri bu kitleye benimsetmeye çalışmaktır. Ancak yazar düşüncelerinin doğruluğunu kanıtlamak zorunda değildir.

4. Yukarıda sözü edilen yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fıkra B) Makale C) Deneme D) Söyleşi

Makale gibi bir düşünceyi kesin bir sonuca bağlamaz. Bir felsefe incelemesi gibi, bir öğretinin boyunduruğu altında solumaz. Atacağı adımı hesaplamaz. Akan su gibi kendi yolunu kendi seçer. Gönüllere özgür düşünmeyi taşır.

5. Bu paragrafta aşağıdaki yazı türlerinden hangisi tanıtılmaktadır?

A) Makale B) Söyleşi C) Fıkra D) Günlük

Bir balıkçının yeni yetme bir oğlu varmış. Baba denizlerle perçinleşir, balık tutar; oğlansa güzel kaval çalarmış. Babası yelli yağmurlu denizlerde çok kalıp hastalanmış bir gün, döşeğe serilmiş.

6. Bu metnin türü nedir?

A) Makale B) Hikâye C) Masal D) Günlük

İlk ürünleri hece şairlerindeki gibi 1920'li yıllarda yayımlanan Ahmet Hamdi Tanpınar, genelde hece ölçüsünün benimsemekle birlikte, temaları ve yöntemleriyle hece şairlerinden ayrı bir konumdadır.

7. Bu parça aşağıdaki türlerin hangisinden alınmıştır?

A) Biyografi B) Otobiyografi C) Anı D) Deneme

Soğuktan yakınacak değilim. Ne yalan söyleyeyim, öyle çok üşümedim ömrümde; serinlikler basınca sırtımı pekiştirmenin, oturduğum yeri ısıtmanın bir yerini buldum. Üşümenin, şöyle biraz üşümenin de bir tadı vardır doğrusu. Kar altında beş on dakika, yarım saat yürüdükten sonra sıcak bir odaya girip parmaklarınızı hohlamanın zevkine doyum olur mu? Gözlerinizin içi parlar.

8. Bu metnin türü nedir?

A) Masal B) Sohbet C) Anı D) Biyografi

Bir görüşü savunmak, bir fikri kanıtlamak ya da bilgi vermek amacıyla yazılan bir türdür. Sanat ve edebiyat, insan hakları, ekonomi, hukuk, ahlak gibi konularda yazılır. Aslında gazete yazısıdır. Ancak dergilerde, inceleme yapıtlarında daha uzun ve ayrıntılı yazılanları da vardır.

9. Yukarıda sözü edilen metin türü hangisidir?

- A)Fıkra B)Eleştiri C)Deneme D)Makale

Deprem, dün gece İstanbul'u uykusunun en derin yerinde oynattı. Garip şey! Haftalardan beri komşu toprakları sarsan ve şimdi gizli adımlarla bize yaklaşır gibi olan bu afetin, faaliyete geçmek için insan gafletini kollayıp gösterdiği şeytani dikkate bakılırsa bunun cana kastetmiş bir müthiş zekânın işi olduğuna hükmetmemek lazım gelir. Gerek düşman, gerek hırsız, gerek deprem insanın soyunup yatağa girip horlamasını bekler.

10. Bu parça aşağıdaki türlerin hangisinden alınmıştır?

- A)Fıkra B)Makale C)Anı D)Deneme

Türk güreşinin en büyük şampiyonlarından Yaşar Doğu,8 Ocak 1961'de kalp krizi sonucu Ankara'da vefat etmiştir.1915 yılında Samsun'un Kavak ilçesine bağlı Karlı köyünde doğan Yaşar Doğu, güreşe 16 yaşında başlayıp 1940'ta Balkan;1946, 1947, 1949'da Avrupa; 1948'de olimpiyat ve 1951'de de dünya şampiyonlukları kazanmıştı.

11. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Hatıra B)Biyografi C)Otobiyografi D)Günlük

Bir gülmece havası taşıyan bu öyküde olay, bize kahramanın ağzından anlatılıyor. Anlatımın en belirleyici özelliği konuşma diliyle yazı dilinin ustaca birleştirilmiş olmasıdır. Konuşma dilinde geçen deyimler, halka özgü söyleyiş biçimleri, şaşma bildiren sözde soru biçimleri ustaca kullanılmış. Öte yandan anlatım dümdüz bir çizgide sürüp gitmiyor, bu da sürükleyiciliği sağlıyor.

12. Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A)Makale B)Deneme C)Eleştiri D) Fıkra

Önceleri, yazdıklarımı yayımlamak gibi bir planım yoktu. Gün içinde yaşadıklarımı, hislerimi, hayallerimi döküyordum kâğıtlara ama edebi üsluptan da uzaklaşmayarak. On beş yıl boyunca her gün bıkmadan usanmadan yazdım. Sonra bazı edebiyatçı dostlarım yazdıklarımı yayımlamam konusunda ısrar ettiler. Ben de okuyucularım beni benden dinlesin, yaşadıklarımı günü gününe öğrensinler diye bazı değişikliklerle yayımladım.

13. Bu parçada sözü edilen yazarın yayımladığı kitap, aşağıdaki türlerin hangisine bir örnektir?

- A) Günlük B) Otobiyografi C) Deneme D) Biyografi

Bir gerçeğin araştırma, inceleme, gezip görme ve soruşturma yoluyla yansıtıldığı yazılardır. Öğretici bir niteliği bulunan bu tür yazılarda açık ve anlaşılır bir dil kullanılır. Bu türde kalem oynatmak isteyen kişi, gerektiği durumlarda konuyla ilgili resim, fotoğraf ve grafiklerin ispatlayıcı özelliklerinden yararlanmalıdır.

14. Parçada sözü edilen düz yazı türü, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme B) Röportaj C) Anı D) Biyografi

Sabah kalktığımda hava çok güzeldi. Ancak öğleden sonra yağmur olanca şiddetiyle bastırdı. Genişçe bir çınarın altına sığındım. Olacak gibi değil, gelen ilk otobüse bindim. Benim gideceğim yerin uzak bir yerinde bıraktı otobüs. Bir lokantaya girdim, çayla sandviç söyledim.

15. Bu parça aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait olabilir?

A) Deneme B) Fıkra C)Günlük D) Gezi Yazısı

Çocukluğumda, bir Arabistan şehrinde bir kadın tanımışım. Sık sık hastalanır, uyumaya başlar başlamaz İstanbul'un sularını sayıklardı. Kaç defa komşuluk ziyaretlerimizde, döşeğinin yanı başında, onun sırf bu büyümlü odaları solumak için, bir mahzenin taş kapağını kaldırır gibi güçlkle en dalgın uykulardan sıyrıldığını görmüşüm. Dört yanımlı su sesleriyle, gümüş taş ve billur kadeh şakırtılarıyla, güvercin uçuşlarıyla dolu sanırdım.

16. Bu parça, aşağıdaki düz yazı türlerinin hangisine örnek olabilir?

A) Biyografi B) Deneme C) Anı D) Fıkra

Babamın anlattığına göre sıcak bir yaz gecesi doğmuşum. Kara kuru bir çocukmuşum. Bu yüzden çocukluğumda çok sevilmezmişim. Ben bunları pek hatırlamıyorum tabii. Hatırladığım en eski şey babamla at sırtında yaptığım gezilerdir. İlkokulu köydeki birleştirilmiş sınıfta bitirdim. Doğrusu beş yılın sonunda ancak okumayı öğretebilmişti öğretmenim bana. Sonra kasabadaki ortaokula gittim. Orada bir şeyler oldu sanki bana. Bir okuma aşkı sorma gitsin. Gelsin öyküler, gitsin romanlar... Ortaokul bittiğinde neredeyse bütün klasikleri okumuştum.

17. Bu parça aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A)Günlük B)Deneme C)Otobiyografi D)Biyografi

Yedi yaşımda bile yoktum. Arabaya binmekten, evden uzaklaşıp değişik yerler görmekten inanılmaz ölçüde hoşnut olurdum. Bir gün motora bindirdi babam beni, eski model bir motora. Yine uzaklaştık evden, değişik yerler gezdik. Ama bir yer vardı, bir köprü, bir tren köprüsü. Bu köprünün altından geçerken sınımsız sarıldım babama, bu anı hiç unutmayacağım dedim içimden, öyle de oldu, ne zaman bir köprünün altından geçsem bu anı hatırlarım.

18. Yukarıda verilen parça hangi edebi türün örneğidir?

A)Günlük B)Deneme C)Anı D)Gezi

Burası bir köyden çok şehirleşmeye başlamış bir kasabaya benziyordu. Etrafta bir tek eski veya topraktan ev görünmüyordu. Otlamaya çıkarılacak hayvanlar için özel bir yol yapılmış ve diğer yolların hemen hepsi asfaltla döşenmişti. Ama bir evin içine girecek olsanız bir yemek sofrası dahi göremezsiniz. Yemekler yerde yenir burada. İnsanlar ütü nedir bilmez. Geze geze de bitiremezsiniz asfalt yollarını!

19. Yukarıda verilen parça hangi edebi türe örnektir?

A)Deneme B)Makale C)Gezi Yazısı D)Anı

Bu sabah kentin mimari yapılarını görme amacıyla dışarı çıktığımda, büyük bir yapıyla karşılaşacağıma dair bir umut yoktu bende. Oysa daha ilk saatlerde çok görkemli bir bina, bir köprü ve iki çeşmeyle karşılaştım. Kentle ilgili bütün düşüncelerim değişti. Öğle saatlerinde kentin kalesini dolaşırken şaşkınlık içindeydim. Akşamüzeri müzeyi ziyaret ederken bende oluşan duyguları anlatmaya ise bu sayfa yetmez.

20. Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine özgü nitelikler daha belirgindir?

A) Günlük B) Anı C) Otobiyografi D) Deneme

1905'te İstanbul'da doğdum. Bahriye Mektebinde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde okudum. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Paris'e gönderildim. Eğitimimi yarıda keserek yurda döndüm. Çeşitli bankalarda çalıştım. Değişik gazetelerde fıkra yazarlığı yaptım.

21. Bu paragraf ne tür bir edebî metinden alınmış olabilir?

A)Biyografi B)Eleştiri C)Fıkra D)Otobiyografi

Yemyeşil ağaçların iki yanına sıralandığı, daha doğrusu bir ağaç denizinin içinden geçen yoldan, kıvrıla kıvrıla ilerliyorum. Neredeyse gökyüzü görünmüyor. Sadece ağaçlar, yaprak hışırtıları, kuş cıvıltıları... Nihayet karşıdan bir mavilik belirmeye başlıyor. Yol bitiyor. Önümüz masmavi su, arkamız yemyeşil orman. El değmemiş bir güzellik. Bu göl, bu orman... Sanki cenneteyiz. Boyabat Gölü terk edilecek gibi değil.

22. Bu parça aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait bir örnekten alınmıştır?

A)Anı B)Fıkra C)Günlük D) Gezi Yazısı

I.Anlatım yalın ve yoğundur, nesnel bir nitelik taşır.

II. Yazar öne sürdüğü düşünceleri ispatlamak zorunda değildir.

III. Dil tabiidir, günlük deyimlere, yer yer nükteli sözlerle yer verir.

IV. Yazar, soru-cevaplı cümlelerle konuşuyormuş hissi verir.

23. Yukarıdaki cümlelerde aşağıdaki edebi türlerden hangisinin özelliği verilmemiştir?

A)Sohbet B)Anı C)Makale D)Deneme